

24. Sureden 12 Ayetin Tefsiri ***[Kur'andan Biyolojik Bir Ders]***

İnsanlık tufûliyet (çocukluk) dönemini geçip soyut değerleri öğrendiği yani Âdem olduğu gündün beri varlığı, varoluşu ve hayatı sorgulamaya başlamıştır. İşte bütün insanların kabul ettiği veya edebileceği bu önerme içinde üç temel önerme var:

- a)** Kâinata ve varoluşun başlangıç dönemlerinde, başta artı-eksi olmak üzere bütün zıtlıklar iç içedir. Zıtlar göreceli olduğu gibi, iç içe oldukları bu dönemde görecelilikleri daha fazladır.
- b)** Bir ağaç gibi gelişen varoluştaki bu zıtlar, gittikçe netleşiyor ve birbirleriyle olan ilişkileri giriftleşiyor. Varlık ve hayat adeta sonsuz bir şekilde bilgi işlem içeren bir cihaz gibi oluyor.
- c)** Bu girift ve gittikçe artan ilişkiler, biyolojik boyuta yükseldikçe sistemin daha güzel ve daha anlamlı olmasına rağmen; anlaşılması daha da zorlaşıyor. Bu yükseliş trendi sosyolojik sahaya çıkınca bilinmezler ve anlaşılmayan olgular daha da artıyor.

Fizikten kimyaya; kimyadan biyolojiye; biyolojiden sosyolojiye, sosyolojiden psikoloji ve derin anlamı ile ontolojiye yükselen bu varoluş sürecine karşı insanlar, Âdemiyet zamanından beri birbirinden çok farklı algı ve yorumlarda bulunmuşlardır.

Bu anlamlı farklılık, hayat ve varoluşun, varlığın her çeşidini içermesinden dolayıdır. Başka bir tabir ile varlığın her yönüyle mükemmel ve saf iyilik olmasındandır. Yani eğer böyle olmasaydı mana ve anlam yönüyle bir kısım yokluklar sistemi geriletirdi. Hâlbuki saf iyilik olan varlık, asla hiçbir kusur kaldırmaz.

Mahiyet ve anlam itibarı ile varlık ve varoluş, insanlık âleminin bütün düşünürleri tarafından bir muamma (çözülmesi çok zor bir mesele) olarak ele alınmıştır. Bu muammanın çözümü konusunda semavi dinler, en başarılı ve en güzel yoruma sahiptirler. Bunların içinde de en güzeli İslam ve Kur'anın okuyuş tarzıdır. Çünkü İslam ve Kur'an zıtları bir görür, onları bütünlük, sonsuzluk ve soyut değerler çerçevesi içinde değerlendirir.

Evet, Kur'an varlığın ve varoluşun özellikle sosyal ve biyolojik boyutun çok güzel bir okunuşudur. Konusu sosyal ve ailevi âlem olan bu 24. Surenin (Nur Suresinin) bir açıdan biyolojik boyuta bakan 35-58. ayetlerini numune bir çalışma olarak tefsir edeceğiz. Bu ayetleri sadece biyolojik boyuta bakan yönüyle tefsir ediyoruz. Çünkü bu ayetler hukuk, ibadet, sosyal, ruhanî ve işarî yönleriyle birçok tefsirde yeteri kadar izah edilmişlerdir. Onun

için bu yazıyı sadece; Kur’anda şimdiye kadar görünmeyen veya gösterilemeyen bir boyuta, gerçekliğin aynası olan biyolojik boyuta dikkatleri çekmek için kaleme alıyorum.

Hemen hatırlatalım ki; dinî metinlerin burada görüldüğü üzere çok yönlü olan yapısından ve sınırlı olan insanların ihtiyacına göre tecelli eden birçok yönlü manalarından ve varoluşun çok hikmetli ve anlamlı olan diyalektik yapısından dolayı, varlığı ve hayatı kötü görenler, bütün peygamberleri, bütün semavî kitapları ve din adamlarını yalancılıkla suçlayanlar, mutlak kötüyü, anlamsızlığa, değersizliğe vardıklarının farkında değiller..

Dinî izah dışında; yani kâinattaki derin ve sonsuz bilincin hayata özellikle sosyal hayata yansması demek olan vahyin izahı dışında hiçbir alternatiflerinin olmadığını göremiyorlar. Ayrıca bunların sorgulamaları, çocuk bahanesinden öteye geçemiyor. *Allah yoktur, din iddia eden peygamberler, yalancı ve delidir*, diyen Sevan Nişanyan Beyefendiye bir okuyucusu, Hocam sen de bu söyleminle peygamberlik yapıyorsun, farkında mısın, diye sormuş.

Evet dinin alternatifi yoktur. Dinsizlik yüzde yüz yalandır, hiçbir anlamı, gerçeği, karşılığı ve doğru tarafı yoktur. Dini kabul etmeyenler, varlığın diyalektik yapısı içinde imtihan, gelişme ve sonsuz manaların ortaya çıkması için göreceli olarak var kılınan ve girilmesine izin verilen bu çıkmaz yola gireceklerine, dinin detaylarının cevabını öğrenseler, kendilerini o bilinmezler ve yokluklar cehenneminden kurtarabilirler.

Ayrıca varoluş diyalektik yapı tarzında gerçekleştiği için ve hayatın amacı imtihan ve gelişme olduğundan, özgürlük gibi bir görevi üstlenen insanların dinsizleri kadar dindarları da sorumludur; en azından onlar kadar azap çekiyorlar. Çünkü dinî meseleleri yanlış anlattıkları gibi; alternatifi olmayan o değerleri gereği gibi yaşamıyorlar. Demek bir tarafı tamamen suçlu diğer tarafı tamamen kurtulmuş diye görmek yanlıştır. Evet, bugün dindarlar da dinsizler de varlığın, varoluşun ve hayatın en belirgin şu iki ana damarını göremiyorlar:

Birincisi: Varlık, somut ve soyut iki boyut içerir. Varlık somut boyutuyla enerjidir; iki boyutludur; soyut boyut olan yazılım, bilinç ve bilgi ile nesneleşiyor; üçüncü boyut kazanıyor. Dinî literatürde bu iki boyuta kudret ve ilim deniliyor. Bu üç boyutlu yapısıyla varoluş, süreç ve gelişme ile dördüncü bir boyut kazanıyor. Bu boyut ise, varlığın ruhu, yani ölümsüz tarafı oluyor. Dinî literatürde bu boyuta irade denilir. Onun için ruh ve soyut kanunların kaynağı irade sıfatıdır, denilmiş.

Bugün için insanlığın büyük sorunlarından biri, materyalistlerin varlığın soyut boyutunu ve soyut değerleri görememeleri olduğu gibi; dindar kesimin de evrensel olan ve gerçeklikleri soyut ve sonsuz olan dinî bilgileri somutlaştırıp bireyselleştirmeleri ve en kötüsü de o bilgileri tarihi bitmiş birer olay gibi algılamalarıdır. Dolayısıyla bugün için pozitif bilimler, varlığın mahiyetini ve sonsuz yapısını bize gösteremediği gibi; dindarların da bu ve buna benzer yanlış bilgileri, bugünün ilmî keşiflerine uymadığından; insanlık bütün çağlardan daha çok manevi karanlıklar yaşıyor. Hâlbuki geçmiş çağlarda izah tarzı yetersiz de olsa, insanlar mana ve mahiyet açısından varlığa, varoluşa ve hayata bir anlam verebiliyordu.

İkincisi: Varlık ve varoluş, soyut-somut bütün yönleri ile sonsuzdur. Evet dindar-dinsiz hiç fark etmez; sonsuzluğu bilmeyenler, varlığı da, dini de bilemezler; bilinmezlik karanlığında, yokluk cehenneminde yanmaya mahkûmdurlar. Bunun tek çaresi dindir, imandır. Nitekim Kur'anın biricik amacı vardır, denilebilir: İnsanlara sonsuz ve soyut değerleri öğretmek; insanlığı manevi bilinmezlik karanlıklarından aydınlığa çıkarmak; sonsuz soyut manalar ile o yokluk cehennemini doldurmak ve insanların oraya girmesine mani olmaktır.

İşte: **35. Ayet:** *(Bu ayette açıklanması gereken dokuz önemli cümle var; şöyle ki:)*

1) Allah göklerin ve yerin aydınlığıdır.

Allah, etimolojik manası ile kendisi tapılmayı hak eden demektir. Terim olarak sonsuz ve soyut olan gerçek varlık demektir. Sadece kendisine tapılmayı hak eden demektir. Onun için somut ve sınırlı şeylere tapmak, en büyük günah sayılır. Ve Allah inancı olmadan hiçbir şey aydınlanamaz bilgisi, bütün semavî dinlerin en temel iki önermesi olmuştur.

Evet, sonsuz ve soyut bir realite kabul edilmeden hiçbir şeyin ve hiçbir olayın mahiyeti anlaşılmaz. Onun içindir ki: Teizm yani somut ve sınırlı bir tanrı algısı, bugünkü kurumsal dinlerde egemen olduğundan, dini kurumlar bilim ve üniversite camiasını yeteri kadar aydınlatamıyor. Hatta denilebilir ki; başta Hz. İsa olmak üzere ruhanî ve manevî değerleri biricik mesnet yapan mistisizm, bu avamî Teizme karşı bir çıkıştır.

Gökler kelimesi etimolojik olarak aşkın ve yüce âlemler demektir. Deyim olarak Kur'anda eşyanın formu da dâhil varlıkların metafizik boyutu demektir. Buna mukabil *yer* de başta madde olmak üzere bütün fizik küreler manasında kullanılıyor. Gökleri öne almak, varlığın metafizik boyutlarının aydınlanmasının önceliği içindir. Çünkü yer, madde ve görünen dünya gözlemlendiğinden onun aydınlanması daha kolaydır.

Hulasa; biz bu anahtar cümleyi şöylece formüle edebiliriz: ***Hakikat eşittir = sonsuz soyut varlık + bunun fizik ve metafizik olarak yansması + bunların birliği..*** Bu birlik ise, hayat ve canlılık demektir ki; ikinci cümle şöyle gelmiştir:

2) Allah'ın nurunun (aydınlığının) fizik ve metafizik olarak görünmesinin misali şudur: *Kapalı bir odacık ki; onun içinde aydınlatıcı bir ışık var. Işık bir kristal içindedir. O kristal inci gibi parlayan bir yıldız (gezegen) gibidir.*

Ayetin Arapçasında geçen ***mişkat*** kelimesi dışarıya kapalı olan, ışığı içeri veren duvardaki oyuk demektir. Odacık manasına da gelir. Ki Arapçada hücre odacık demektir. Evet, hücre bir odacık gibidir. Şeffaf (kristal) bir duvarı var. İçinde de sonsuzluk ifade eden bir DNA ve RNA bilinci var. Sistemin nasıl işletildiğini gösterir. Evet, kapalı odacık demek olan mişkat kelimesi, etimolojik olarak şikâyet aracı demektir. Miftah gibi.. Miftah fetih yani açma aleti demektir; mişkat ise, süzme aleti demek olan mısfat veznindedir. Evet, hücre denilen odacık, ihtiyaç ve acılarını başta beyin olmak üzere sisteme bildirir. Sistem de ona göre çalışır. Ve gerektiğinde değişime gider. Bu değişimin teknik ismi ise, evrimdir. Evrim rububiyetin

kanunudur. Bu kanun kabirde bile devam ettiği için; sorgu meleği *Men İlahüke* değil de *Men Rabbüke*, diye sorar.

Burada önemli bir hatırlatma var: Hücrenin zarı şeffaf ve aydınlık, içi ise, sürekli faaliyette olan bir fabrika gibidir. Fakat asıl aydınlık onun merkezindeki maddi kodlardadır. Bu kodlar somutlaşmış bilgi olduklarından zarın şeffaflığından daha fazla gerçek varlık olan bilgiyi gösterir; gözün siyah kısmının beyaz kısmından daha çok aydınlık verdiği gibi. Evet, varoluş şeffaftır; içindeki sonsuz bilinç ve manayı gösterir. Onu karanlık olarak görmek kötülükten başka bir şey değildir.

3) Bu şeffaf hücre ve parlak gezegen (*kewkebün dürriyyun*) bir ağaçtan yakıt alıyor. O ağaç ki çok bereketlidir, yağlıdır; ismi zeytindir.

Evet, hayatın ve hayatın temel taşı olan hücrenin yakıtı, bitkisel mineraller, vitamin ve yağlar özellikle zeytinyağı gibi besleyici maddelerdir.

4) Bu ağaç ne doğuya aittir; ne de batıya.. Evet, hayat sonsuzdur, aşırı uçlarda bulunmaz. Sadece dengenin olduğu âlemlerde vardır. Ayrıca hayatın karbon ve türevlerinden ibaret olduğunu bildirmek mucizevî bir nükte olduğu gibi; zeytin ağacının da Orta Doğuya yani ılıman iklime ait bir ziraat aracı olmasına işaret de mucizevî bir nüktedir. Çünkü o gün için böyle kimyevî ve ekolojik bilgileri bilmek mümkün değil idi.

İnce bir işaret: *Tutuşturulur* manasına gelen **yûkadü** kelimesinin sayısal değeri, 120 ettiği gibi; yemek manasına gelen *taam* kelimesi de 120 ediyor. Evet, insanın doğal normal ömrü 120 senedir. Nitekim randevu manasına gelen *miad* ve uzun yıllar manasına gelen *hukuba* kelimelerinin her birisi de sayısal değerleri 120 ediyor. Bu mesele Tevrat, Tekvin 6. babında gerekçeleri ile anlatılmıştır.

5) Hiçbir yerden ateş ve ışık o yağa dokunmasa da nereden ise o yağ, aydınlık verecek kadar parlaktır. 6) Fakat bir yerden tutuşturulsa aydınlık üstüne aydınlık olur.

Bu iki cümleden şöyle kimyevi üç nükte anlaşılabilir:

a) Biyoloji âleminde enerji alışverişi kimyevî yapılarda olur.

b) Bunların başında ateş ile yağın (başka bir tabir ile oksijen ile karbonun) kimyevi aşkları gelir.

c) Aslında karbon ve oksijen tek başlarına dahi birçok canlı reaksiyonlara giriyorlar. Fakat ikisi beraber olunca nur üstüne nur olur. Evet, madde de mana da, fizik de metafizik de bazen tek başına ışık verirler. Fakat ikisi bir ve bütün olarak ele alındığında gerçeklik ışığı tam ve daha fazla aydınlık verir.

7) Allah dilediği kişiyi kendi aydınlığına yönlendirir.

Bu cümlede dört önemli noktaya vurgu var:

a) Allah gerçek varlığın özel ismidir. Varlığın temel niteliği de gerçeklik yani hakkaniyettir. Demek *Allah'ın istediği kişi* tabirini, hak eden kişi diye çevirmek gerekir. Evet, Allah için hakkaniyet kanunu o kadar çok önemlidir ki; bir kısım feylesoflar, *Allah, mûcib-i bizzattır*; deyip irade hakikatini görememişlerdir.

b) Allah ismi sonsuz ve soyut varlık manasına gelmekle cümle diyor ki; ancak sonsuz ve soyut değerleri bilenler tam aydınlanabilir; bilinmezliklerin karanlıklarından kurtulabilirler.

c) Ayette geçen hidayet kelimesi, yönlendirme ve başarıya ulaştırma manasına gelir. Evet, ebediyet ve sonsuzluk gerçeklikleri kazanılmadan hayat yolculuğunda asla başarı bulunamaz. Göreceli başarılar bulunsa da, sonsuzluk ve ebedilik olmadığından başarı sayılmazlar. Evet, gerçek başarı bütün zıtları sonsuzluk realitesi çerçevesinde dengelemek ve ikilikten kurtulup birliğe kavuşmaktadır. Çünkü her zıt kendi zıddını yer, bitirir.

d) *Allah'ın istediği kişi* deyimini der ki: İnsan her ne kadar, sınırlı fani bir benlik de olsa, bu bilinçli benlik eğer sonsuz ve soyut değerlere entegre olursa ebediyeti ve aydınlanmayı elde eder.

8) Allah daima insanlar için böyle yol gösterici misaller verir.

Bu cümlede de dört önemli köşe taşı var:

a) Türkçede misal vermek kalıbı, Arapçada misal vurmak (darb) kalıbı ile anlatılır. Bu da der ki; bu misaller, asla unutulmayacak kadar gerçek değerlerdir. Bu misaller darphanede basılan kâğıt para gibidirler; gerçek değerleri gösteren birer semboldürler. Asıl değer sözcüklerden ziyade her birisi İlahi bir kelime olan varlıkların kendisindedir. Evet, varlık, varoluş ve hayat dinin ve gerçekliğin bizzat kendisidir. Demek kâfirler hiçbir şey yaratamadıkları için onların yolunda hiçbir gerçeklik bulunamaz.

b) Allah kelimesi etimolojisiyle der ki; soyut ve sonsuz hakikatler, duyuları somut algıya alışan insanlar için tam ifade edilemezler; fakat bir çeşit somutlaştırma ve tasvir ile anlatılabilir.

c) Misaller manasına gelen *emsal* kelimesi, özgün Kur'an yazısında *emsel* olarak yazılmıştır. Bu ise en ideal demektir. Burada ideallik yönü ise 6. cümlede geçen sonsuz birlik boyutunda birleşen ikili yapı demektir. Kelime der ki: Aslında insan soyut ve somuttan da gerçeği görmeye geçebilir. Fakat soyut ile somutu beraber kullanmak daha idealdir; nurun ala nurdur.

d) Bu ideal seviyeye insan bireysel olarak çıkamasa da, tür olarak çıkabilir. Bu dördüncü ve zirve duruma da çoğul olarak gelen *insanlar* kelimesi bakıyor.

e) Bütün insanları bir yapan, onlardaki soyut ve somutu birleştiren ve insanı tür olarak değerlerin zirvesine çıkaran şey de ilimdir. Yani somut enerjiyi nesne ve eşya yapan, onlara gelişmek üzere yol gösteren ilimdir.

Evet, ilim gerçekliğin ve tam aydınlanmanın biricik yoludur. İlim ile hem sonsuz soyut olan Allah bilinir; hem de sınırlı somut eşyanın mahiyeti bilinir. İşte bu zirve gerçeğe **9. cümle** olan **Allah her şeyi bilendir** mealindeki cümle bakıyor. Evet, varoluşun ve hayatın gerçek mahiyeti, modern ifadede yazılım denilen ve ancak ilim ile olabilen plan ve programdır.

Madem Allah'ın aydınlığı bu kadar güçlü bir gerçektir. Neden dindarlar bu kadar sefil bir durumdalar, gibi bir soruya karşı evvela bu 9. cümle cevap veriyor. Diyor ki; dindarlar, Allah'ın birer ismi olan eşyanın mahiyetini ve fen ilimlerini yani nedensellik ve bilimselliği öğreneceklerine her şeyi direkt olarak sonsuz ve soyut olan Allah'a veriyorlar. Dolayısıyla denge yani hayat ve varoluşun esprisi kayboluyor. Ve dolayısıyla kaos ortalığı kaplıyor. Bu ise her tarafa azap olarak yansıyor. İşte bu kaosun olmaması için şu gelen 36. ayet bize şöyle bir izin veriyor:

36. Ayet: “Öyle önemli evler ki; Allah, en büyük ismi olan biyolojik yapının yüceltilmesine ve o ismin devamlı olarak anılmasına izin vermiştir. O evlerde her şeyin başında ve o şeylerin sonlarında ona tesbih edilir.”

Bu ayeti tasavvuf çevreleri şöyle çevirmişler:¹ “Öyle evler ki; namaz ve zekâtтан ayrı olarak Allah'ın isminin yüceltilmesine yani seslice söylenmesine Allah izin vermiştir. O evlerde sabah-akşam ona tesbih edilir.”

Fakat biz, bu ayetleri biyolojik yönleriyle ele aldığımız için yukarıdaki gibi meallendirdik. Biyolojik açıdan verdiğimiz mealin analizi şöyledir:

Fi harfi, içinde demektir. Yoğunlaşmak ve merkezileşmek manasına işaret eder. Evet, yoğun çalışma olmazsa ve merkezi bir yerden koordine edilmezse ilmi çalışmalar, disiplin halini alamaz. *Evler* kelimesi, bilimlerin belirli evlerinin yani koordinasyon merkezlerinin olmasına vurgudur.

Allah izin vermiştir ifadesi der ki: Her bilimin kendine göre kuralları ve kaideleri vardır. Bilim demek disiplin demektir. Dolayısıyla hiçbir kural ve kaide öğrenmeden her şeyi zaten Allah yapıyor demek, burada özellikle Biyolojide yanlıştır. Sonsuz soyut hakikat demek olan Allah, Allah sözcüğü yerine onun gerçek ismi olan Biyolojinin kuralı budur, demeye izin veriyor.

En turfaa yani her birisi, Allah'ın bir ismi olan o ilimlerin kurumlarının yüceltilmesine izin veriyor. Çünkü ilmin yüceltilmesi gerçekliğin yüceltilmesi demektir; bireyde ve toplumda hakikatin somut olarak yerleştirilmesi demektir.

¹ Sofilerin verdiği bu meal bile Biyolojinin üç temel özelliğine bakıyor: **a)** Soyut gerçekliğin açığa vurulması.. **b)** Diyalektik yapı (sabah ve akşam..) **c)** Deyim olarak temizlik demek olan tesbih etme ifadesi.

We yuzkera: Allah kendi isimleri olan o ilimlerin birer zikir (değer) olarak ele alınmasına ve teşhir edilmelerine de izin veriyor. Bir şartla ki; diyalektik süreçlerde daima aşkınlık ve birlik hatırlansın. Yani mesela Biyolojideki bu sonsuz ve temiz bilincin farkına varılsın; sebepleri sonuçlardan ve sonuçları sebeplerden bilmek gibi paradoksal ve kirli bir duruma düşülmesin.

Hulasa: Allah, somut verilerin ve onların nedensellik ve bilimsellik boyutlarının bilim disiplinleri olarak yüceltilmesine ve sürekli olarak onların dile getirilmesine izin vermiştir: Sonsuz ve soyut boyut ile sınırlı ve somut boyutun birbirine karıştırılmamasını emretmiştir. Kur’anda izin kavramı emir manasına gelir.

Bununla beraber ayetteki kelimeler özellikle tesbih ifadesi ve bu ifadenin sabah-akşam zarfına izafeti der ki: *Hayatın ve Biyolojinin temeli temizliktir. Hayatın ayakları* diyalektik yapıdır. *Hayatın mahiyeti* zikir yani en temel değerdir. *Hayatın amacı* da Allah’a, yani sonsuz soyuta yükselmektir.

Hayatın sürekli olması, kollektif birer kişilik olan kurumlara sahip olmasıdır. *Hayatın lezzeti* ise, o sonsuzluk içinde somut bir nefse ve bene sahip olmaktır. Bunun da asıl lezzeti Allah’ın izin verdiği çerçeve içinde yaşamaktır. *Hayatın kemali* ise, her bir insanın bir âdem olması yani Allah’ın birer ismine mazhar yani insan-ı kâmil olmasıdır. Bu yedi gerçeğe bu ayetin kelimeleri işaret ediyor.

Fakat eğer ilim adamları böyle yüce değerler için değil de sadece geçim için ilim öğrenirlerse bu değerlerin hiçbiri gerçekleşmeyeceği gibi; gerçek manası ile hiçbir ilim dalında belli bir birikim de olmaz. İnsanlık, hayvan seviyesine yakın bir durumda kalır. Böyle ilim adamlarına âlim denilmez; ancak teknisyen denilebilir.

37. Ayet: “*Bu evlerde sabah-akşam (her değişimde) tesbih eden (başta algı olmak üzere her sahada temizliğe dikkat eden) öyle erler vardır ki; hiçbir ticaret ve alışveriş (bireysel hayata yönelik kaygılar) onları Allah’ı anmaktan (sonsuzluk ve soyut değerlerden) ve namaz kılmaktan (bireysel görevlerden) ve zekât vermekten (toplumsal görevlerden) alıkoymuyor; onları oyalamıyor.. Bu erler; kalplerin (iç algıların) ve gözlerin (dış algıların) değişeceği bir günden korkuyorlar..”*

Burada ticaret ve alışveriş yapmak kınanmıyor. Burada sadece ilim ve gerçeği arayan adamın önünde bunlar asıl hedef ve gündemini dolduran gaye olmamalı, deniliyor. Ayrıca bu ifade, tek gayeleri geçim ve eğlence olan ve Allah gibi sonsuz, evrensel değerlere inanmayan, aşkın bir dünya görüşüne sahip olmayan toplumlarda ilmin gelişmeyeceğine işaret eder.

Namaz ve zekât maddi ve manevi görevlerden kinaye olabileceği gibi; bireysel ve toplumsal görevlerin de ifadesi olabilir.

İç ve dış algıların değiştiği günden maksat ahiret ve sonsuzluk gerçeğidir. Bu ifade, ahiret ve ebediyet inancı olmayan insanın gerçekliği anlayamayacağını bildirdiği gibi; farklı yapı ve

ortamlarda farklı algı ve anlayışları hesaba katmayanların da ilim adamı olamayacağını bildiriyor. Ve ilim adamı için en korkunç şeyin, algı kayması olduğunu bildiriyor.

İlim üstün ve eril bir değer olduğu için ayette geçen rical (erler, adamlar) deyimini erkeklere de kadınlara da şamildir. Bu erlerin en birinci niteliği, tesbih ve temizlik olması çok önemli ve ilginçtir. Çünkü bilgi, eğer doğru ise ve yanlışlardan arındırılmış ise gerçek eril bir değerdir. Yoksa bilgi kirliliği, cehaletten daha çok zararlı olur. Bu sırada çok bilgi kirliliği var olduğundan medya bu gibi eril manaları taşıyan *bilim adamları* tabirini *bilim insanları* diye değiştirdi. Ve bu değiştirme, bu çağın insanların dil, tarih ve kültür konusunda çokça cahil olduklarını gösteriyor.

Ayet 38: “*Evet bir gün gelecek; bu düzen değişecek; ondaki yasalar, ölçüler ve boyutlar değişecektir ki; Allah güzel işler yapanların ücretini versin ve onlara ekstradan bağışlar yapsın. Evet, Allah istediğini hesapsız (sonsuz olarak) besler.*”

[Bu ayet (19×2=38) ve (19×3=57) harfiyle zirve durumların sembolü olan 19 sayısı ile matematiksel bir forma işaret ediyor. Ayette hemze sayılmamıştır. Çünkü kaligrafik bir değeri (makamı) yoktur.]

Bu iki ayette anlatılan bu yüksek insanlara mukabil iki grup insan daha vardır. Biri hayat ve gerçeklik geçimden ibarettir, deyip sürekli olarak dünya hayatı peşine düşenlerdir. Diğeri de maddi âlemden başka bir değer ve varlık tanımayan materyalistlerdir. Şu gelen 39. ayet öncelikli olarak birinci gruba bakıyor. 40. ayet ise öncelikli olarak materyalist olan ikinci gruba bakıyor; şöyle ki:

(Öncelikli olarak diyorum; çünkü bazen bu iki nitelik iç içe geçiyor. Mesela dünyada materyalist felsefenin birinci amacı, öncelikli olarak dünya hayatını temin etmektir. Çünkü materyalistlere göre din ve soyut değerler, kalkınmaya aykırıdır.)

39.² Ayet: “*Ebediyeti, sonsuzluğu ve soyut değerleri inkâr edenlerin dünyada yaptıkları işler; çöldeki serap³ gibidir. Çok susayan kişi onu su sanır. Nihayet o serabın görüldüğü yere gelir; hiçbir şey bulamaz. Ve orada yanında Allah’ı bulur. Allah da onun hesabını görür. (Yanılğı peşinde koştuğu ve ebediyet suyunu bulamadığı için Allah onu vefat ettirir.) Allah çok seri olarak hesap görür.*”

² 13 ve katları Yahudi tarihinde çokça tevafukları görünen şifresel sayılardır. Evet, Yahudiler dünya hayatına âşıktırlar. Onların en önemli bir âlimi olan Freud, hayat bir yanılıdır, din bir yanılısamdır, dedi. Yüz seneden beri dünyayı deli etti.

³ Serap düz arazideki ışığın kırılması ve dolayısıyla dalgalanan su olarak görünmesi demektir. Kelime olarak serab= su-üstü demektir.

[O insana der ki; sen neyin peşinde koştu isen, sen osun. Dolayısıyla sana düşen bu kadardır. Dünya hayatını ebedi ve hayatın gerçeği sandın; yanıldın. Artık adına yanılığın denilen bu azabı çekeceksin.]

40.⁴ Ayet: “*Kâfirlerin hakikati arama konusunda yaptıkları, çok derin bir denizdeki karanlıklar gibidir. Öyle bir deniz ki; dalga onu örtüyor. O dalganın da üstünden bir dalga daha geliyor. Onun da üstünde bulut var. Üst üste katmerli karanlıklardır ki; kişi elini çıkardığında nerede ise onu bile göremez. Evet, Allah'ın kendisine aydınlık vermediği kişi için başka hiçbir yerden aydınlık olmaz.*”

Bu çok derin ve çok boyutlu ayetin tefsiri, gerçek manada beni aşar. Çünkü ben fizikçi değilim. Fakat yine de konumuz olan Biyoloji ile ilgili yedi kelime ve cümlesinin manasına bir miktar bakmaya çalışacağım; şöyle ki:

1-2-3) Burada derin denizden maksat, sonunu ve içini tam bilmediğimiz bu varlık ummanıdır. Bu varlık ummanı başlı başına bir muamma olduğu gibi ve somut maddi yönden hiçbir aydınlık göstermediği gibi; onu örten olaylar ve değişimlerin dalgaları ayrı bir muamma. Evet, maddeye materyalistlerin merceğiyle bakıldığında dipsiz sonsuz bir karanlık görünüyor. Materyalistler bu maddenin mahiyetini çözemedikleri için; sadece fizik ve kimya denilen merceklerle onun değişik dalgalarını ve davranışlarını çözmeye çalışıyorlar. Psikiyatri bilimi de insanı tam çözemiyor; sadece onun davranışlarını gözlemlemeye çalışıyor.

Fakat tam çözdük derken yeni bir bilinmez dalga geliyor. Bu yetmezmiş gibi; bir de hiç avuçlayamadıkları ve laboratuvara sokamadıkları bulutlar yani fizik ve kimya olarak değişik varlık dalgaları ve insanın sonu gelmeyen evham bulutları geliyor; ortalığı toz duman ediyor.

4) Madde başlı başına dipsiz karanlıklardan oluştuğu gibi; maddenin çok çeşitliliği ve çok farklı dalgalarda kendini göstermesi de ayrıca bilinmez bir karanlıktır. Onun için ayette *karanlıklar* kelimesi iki sefer geçmiştir.

Ayrıca *Bir dalga ki onun da üstünde bir dalga var. Onun da üstünde bulut var*; cümlesinin sayısal değeri 731 ediyor. Bu sayı *çok çok* olarak manasına gelen *kesiren* kelimesine denktir. *Dalgalar onu örtüyor*, mealindeki *yağsahu* cümlesi de 1315 ediyor. Bu ise 1901'e tekabül ediyor. 19. asrın materyalizmine işaret ediyor. Çünkü bu asırda hem materyalizm kuruldu; hem kesret ve çokluk çok arttı.

5) *Bulut* kelimesi fizikçilere bir şeyler hatırlatıyor. Çünkü madde denilen atom proton, nötron ve elektrondan oluşuyor. İlim adamları tam biz bunu çözdük derken atom altı veya üstü o kadar çok bilinmez parçacık bulutları bulunuyor ki; bu boyut hiç bilinmez. Çünkü ele avuca, zaman ve mekân ölçülerine sığmıyor.

6) *İnsan elini çıkardığında nerede ise onu bile göremez*, cümlesi bize der ki; tanrılık iddia eden insanoğlu bu varlık muamması karşısında o kadar çok karanlıklarla yüzleşiyor ki; onun

⁴ 4 sayısı ve türevleri maddenin sembolüdür.

gücü nerede ise hiç görünmez, durumdadır. *İnsanın eli* deyim olarak onun gücü demektir. Cümlelerin tamamı ise, karanlığın en kötü ve en yoğun halinin ifadesi olan bir kalıptır.

7) Demek varlığı, maddeyi ve maddenin fırtınalı dalgalarının mahiyetini iyi bilmek için madde ve hücre denilen kapalı odacığın içindeki soyut olan ruh ve bilinç aydınlığını görmek gerekir; onu rehber edinmek gerek.

Bu bilincin sonsuz olduğuna işareten son cümle *Allah'ın aydınlık vermediği kişi, başka bir yerden asla aydınlık bulamaz*, diye ayeti özetlemiştir.

Evet, Biyoloji madde kutusunda yanan bir lambadır. Sonsuz ve soyut olan Allah'ın nurudur; onunla her şeyin manası anlaşılır. Bu hakikati büyük bir âlim şöyle özetlemiştir: *Hayat, ruhun (evrensel bilincin) ziyası yani ışığıdır. İnsan ve canlılardaki şuurlar ise, bu zıyanın nuru yani yansımasıdır.*

Maddenin, kesret ve çokluğu, özellikle rastgelelik karanlıklarının içinden ortaya çıkan hayat dediğimiz bu ışığın ve yansımalarının izahı şudur:

41. Ayet: “Görmedin mi? Göklerde ve yerde bilinç sahibi olan her şey, Allah için tesbih ediyor; dizili ve düzenli olan bütün kuşlar ve kuşçuklar da onu tesbih ediyor. Bütün bu bilinçli varlıklar; **namazlarını** (program olan görevlerini) ve **tesbihlerini** (sistemi kirletmemeyi) öğrenmişlerdir. Allah onların yaptığı her şeyi biliyor.”

Bu ayette saklı olan bilinç ve manayı şu sekiz not ile bir miktar açmaya çalışalım:

a) Elem tera (görmedin mi) kalıbı Kur’anda bilimsel alanlar için kullanılır. Bilimin gözlem ve görüş (düşünce) ile elde edildiğine bakar.

b) Allah ismi, sonsuz soyut manası ile asıl dosyanın varlığına baktırır. Bu ana dosyaya ait fizik ve metafizik her şey birer dosyadır; o ana dosyaya uygun; yani kaotik oluşumlara yer vermeden hareket ediyorlar.

c) Tesbih kelimesi, etimolojik manası ile duru suda düzenli olarak yüzmek demektir. Evet, her şey özellikle yıldızlar ve canlılar, düzenli birer dosya olarak sonsuz bir bilinç içeren bu varlık denizinde yüzüyor. Hiçbir kaotik duruma ve kirlenmeye yer vermiyorlar.

d) Gökler ve yer deyimi, daha önce de gördüğümüz gibi, fizik ve metafizik boyutlar demektir. Evet, varlık, varoluş özellikle biyolojik dünya, her yönüyle bilincin ifadesidir.

e) Dizili ve düzenli kuşlar ve kuşçuklar deyimi, bu hayat hakikatinin güzel, zarif, hafif bir örneklemesidir. Bu kavramın içine bütün canlılar girebildiği gibi, bütün atom ve yıldızlar da girer.

f) Evet başta kuşlar olmak üzere bütün canlılar, yazılım ve program olarak görevlerini öğrendikleri gibi; sistemi kirletmemek için de muazzam bir şekilde bilinçli olarak hareket ediyorlar.

g) Ayetin başta hayvanlar olmak üzere varlıkların görevlerine *namaz* ismini ve yaptıkları temizlik için *tesbih etme* ifadesini kullanması, insanın soyut ve manevi görevlerini ve günahlardan temiz kalmasının gerekliliğini hatırlatıyor. Yoksa yetenekleri sonsuz gibi olan insanoğlu hayvandan daha aşağı bir basamağa düşer.

h) Bütün bunların çaresi, Allah'ın sonsuz ilminin bilinmesidir ki; insanın asıl görevi, başta Biyoloji ilmi olmak üzere bu İlahî sonsuz değerleri bilmesidir; yanlış ve kirlî bilgilerden kaçınması ve korunmasıdır.

Şu gelen 42. ayet bu ilmî yolculuğun son zirvesini gösteriyor; şöyle ki:

42. Ayet: “*Bütün gökler ve yerin (bütün fizik ve metafiziğin) mülkü (idaresi) Allah kelimesi ile ifade edilen o sonsuz ruh ve bilince aittir. Bu ruh ve bilinç varoluş olarak kendini gösteriyor. Sonsuz küçük dosyalar olarak görünen bilinçli canlılar oluyor. Sonra bu dosyalar, yine o ana dosyaya dönüyor.*”

Hulasa: Varlıkta sonsuz bir ilim ve bilinç var. Bu ilim sonsuz bir enerji (kudret) ile kendini gösteriyor; geliştiriyor. Allah'ın hizmetkârları demek olan canlı ve bilinçli kullar yaratılıyor. Ve en sonunda o sonsuz âleme geri dönülüyor. Ayetin son cümlesi, *Dönüş sadece o sonsuz bilincedir (Allah'adır,)* demekle muazzam ontolojik bir hakikati haber veriyor:

Varlıkta ne fizik ne de metafizik hiçbir yokluk yoktur. Varlıklar metafizikten fizik âleme geliyor, mana ve bilinç katmanları ile güzelleşiyor; vücut ve yazılım olarak zenginleşiyor. Sonra yine ana yurduna geri dönüyor. Burada dikkat edilmesi gereken durum, karakol ile devleti bir görmemektir; sonlu-somut dosyaları, sonsuz-soyut hakikat yerine koymamaktır. Dinî literatürde sonlu-somut dosyalara mahlûkat denilir. Sonsuz, soyut dosyaya da Allah ve yaratan denilir. Evet, sonsuzluğu elinde tutmayan hiçbir güç gerçek manada hiçbir şeyi yaratamaz.

Mesela:

43. Ayet: “*Görmedin mi? Allah parça parça olarak bulut yaratır; sonra o parçaları uygun olarak birleştirir; sonra o bulutu yığarak sıkıştırır. Aralarında ateş tuttuğunu görürsün. Hâlbuki o bulutlar çok soğuk ve ıslaktır. Nitekim o dağlar gibi bulutlardan dolu indirir; onu istediğinin başına yağdırır; istediğini de ondan korur. Bu ıslak bulutların şimşeginin parlaklığı o kadar güçlüdür ki, nerede ise, insanları kör edecektir.*”

Bu ayette de yine beş-altı nükte var:

a) Hayat için suyun özellikle tatlı suyun geri dönüşü başlı başına bir bilinç ifade eder.

b) Atmosferin buna elverişli olması da ayrıca sonsuz bir bilincin tercihidir.

c) Islaklık içinden ateşin (elektriğin) çıkması da ayrıca önemli bir hayat kaynağıdır. Çünkü şimşekler sayesinde havadaki azot yere iner; bitkileri besler. Evet, beslenme ve iki zıddı bir arada bulundurma açısından hayat, varlığın dengesi, bilinci ve ruhu oluyor.

d) Dinî literatürden işitiyoruz: Allah işleri melekler ile yaptırır. İşte yeryüzü, bilinçli bir melek gibi hayata beşik olmuştur. Hava, su ve elektrik o güzel evin üç demirbaş hizmetçisi gibi çalışıyorlar.

e) Suyun buharlaşması, yerçekimi gibi yasaların varlığı ile beraber, nerede ne zaman ve ne kadar yağmur ve şimşek olacağı belirsizlik gerçeği içinde saklıdır. Bütün evrendeki sibernetik ve kuantum yasaları ile sürekli olarak değişken bir şekilde yönetilir.. *Allah onu istediğine isabet ettirir*; cümlesi bu olağanüstü durumun ifadesidir. *Nerede ise insanları kör edecektir*; cümlesinin sayısal değeri, 1497 ediyor. Yani bu günden 65 sene sonra.. Sonsuz olandan başka geleceği kimse bilmez; ama eğer atmosfer daha çok kirlenirse, galiba yıldırım ve şimşeklerin gücü ve parlaklığı da artacaktır.

f) Evet Allah ateş ile ıslaklığı bir arada tuttuğu gibi; sayısız zıtları dengelemekle hayat denilen cevher ortaya çıkıyor. Ve kendisi sonsuz bir bilinç olarak onları yönetir. Bilgisi, ilmi ve bilinci, sonsuz olduğu için bir tek emirle döngüler tarzında bütün sistemi devamlı ve canlı olarak çalıştırır.

Mesela:

44. Ayet: *“Geceyi ve gündüzü çevirmekle bütün bu işleri yapar. Gece ve gündüzün bu değişimini dahi yine tek bir emir gibi olan dünyanın 23 derece eğik tutulması ile yapar. Sırf gözleri ile düşünenler için bunda çok açık (somut) bir ders vardır.”*

[Allah’ın ilmi ve gücü matematikselidir; sadece niceliksel değildir. Dolayısıyla Allah, bir tek faktör ile birçok işleri yaratır. Mesela 4+4 onda sadece sekiz etmiyor; 44 ediyor. Nitekim bir tek hücreyi yaratıp onu beş milyon türe kaynak yapmıştır. Bunun alt yapısında da en temel malzeme olarak sadece suyu kullanmıştır. Şu gelen ayet, bize bu gerçeği açıkça gösteriyor:]

45. Ayet: *“Allah bütün debelenen canlıları su ile yarattı. Kimisi sürünerek yürüyor. Kimisi iki ayağı ile; kimisi de dört ayağı ile yürüyor.. Allah sonsuz olduğu için onun sistemi neye elverdi ise, Allah onu yaratıyor. Çünkü onun gücü **her şeyi kuşatmıştır.**”*

[Yani **ilahî meşiet yasaları çerçevesinde** mümkün olan, eşya, varlık ve olaylar denilen her şeye Allah’ın gücü yeter.]

46. Ayet: *“Evet biz (Allah söylüyor) bir sistem olarak tam açıklayıcı bilgi ve belgeler (âyât) indirdik. Fakat insanların çoğu aşırı uçlara kaydığından o ayetleri okuyamıyorlar. Allah ise istediğini (hak edeni) orta yola iletir.”*

[Orta yolun en canlı ve parlak numunesi dengeler denilen, sonsuz bir bilinç ile kurulu olan hayattır; biyolojik, ekolojik yapı ve ortamlardır. İşte 46 kromozomlu insan DNA’sı.. İşte size sonsuz bir bilinci gösteren bu 46. ayet ve 46 bilinçli, ruhlu harfi!.. Hemze sayılmamıştır.

Çünkü hemzenin kaligrafik bir makamı yoktur. Eğer sayılsa 47 eder. Down sendromuna bakar. Nitekim insanların çoğu özellikle bu çağımızda bu sendromu manen taşıyorlar.]

Bazıları soruyor: Kur’anda evrimi ispat eden ayet var mı, diye.. İşte 45. ayet gayet net ve açık olarak hem de sırası ile beraber evrim kanununu, nedeni ve oluş şekli ile beraber anlatıyor..

Ayette sudan yarattık diye çevrilen *min main* ifadesi nedensellik edatıdır. Malzeme beyanı için *min-i beyaniye* değildir. Dolayısıyla *su ile yarattık* diye çevirmek daha isabetli olur. Evet, çevre dengesi ve onun en birinci değişim nedeni olan su, evrimin özünü ve yapısını anlatıyor. Bu 45. ayet tam olarak açıklayıcı olduğu için; Kur’anda apaçık ayetler manasına gelen *âyâtin beyyinatın* ifadesi, burada *tam açıklayıcı ayetler* manasına gelen *âyâtin mübeyyinatın* olarak gelmiştir.

46. ayette *sırat-ı müstakim* deyiminin sayısal değerinin 950 olması da açıklayıcı bir ayettir; doğru olan orta yolu gösterir. Çünkü *Nuh elli sene hariç; kavmi içinde bin sene kaldı..* (29/14) mealindeki ayetin izahında biri ifrat, ikincisi tefrit iki görüş var. Biri Nuh şahsı, biyolojik olarak bu kadar sene yaşadı, diyor, mümkünatı vukuat ile karıştırıyor; hurafelere bir hurafe daha katıyor. Diğeri ise, bu bir hurafedir, insan biyolojisinde böyle bir şey mümkün olamaz, der, dinsiz olur.

Orta yol yorum ise, bu sürecin Nuh’un biyolojik hayatı değil de onun kollektif kişiliği olan dininin 950 sene yaşamasıdır. Ki çağdaş bir Nuh olan İslam dini de gerçek manada bu kadar sene iktidarda kalabilmiştir. 950 sayısı şifreli 19 sayısının 50 katıdır. Bazıları bu gnostik sayılar ile mana çıkarmayı anlamayabilir. Fakat bu dil, bütün Sami lisanlarda matematiksel bir veri olarak vardır. İnsanlar özellikle bilge kişiler bu dili 3000 senedir kullanıyorlar. Maalesef bugünün modern âlimleri agnostik oldukları için bu gibi incelikleri anlamıyor ve göremiyor.

Başta 24 ayetin tefsirini yazmayı niyet ettim. Fakat sağlık durumum ancak bu 12 ayeti yazmaya yetti. Onun için burada yazıya son veriyorum. Zaten diğer 12 ayet direkt olarak Biyolojiye ve canlılığa değil de psikolojik, sosyolojik, tarihî ve ahlakî alanlardaki bu biyolojik bilincin tezahürlerini yine mucizevî olarak anlatıyor. Mesela 50. Ayet, hayat denilen bu biyolojik ve psikolojik yapının üç muharribini bize anlatır:

a) Şüphe ve takıntı. b) Kâinattan ve sosyal hayattan insanın başına gelebilen korkular. c) Ve her çeşit dengesizlik ki, bu dengesizliklerin ismi zulümdür.

Ve mesela 58. Ayet, uyku gerçeğini ve uyku bölünmesinin patolojik bir durum olabileceğini anlatan bir izahtır. Evet, hayatın bir tarafı fiziktir; elementlerden oluşur. Öteki tarafı metafiziktir; soyut olan yazılım ve programlardan oluşur. Uyku gerçeği bu ikinci boyuta bakar. Bediüzzaman, imanın altı rüknü ile ilgili olan Nokta Risalesinde: *Ölüm de bir uykudur*; demekle bu hakikate işaret etmiştir.

Ve mesela 55. Ayet, hayat dediğimiz hakikatin sadece fizik ve kimyada olmadığını, tarih ve sosyolojik olaylar dahi, canlı ve bilinçli olduğunu, hem de olayın gerçekleşmesinden seksen sene önceden haber veriyor. Ve mesela 56. Ayet canlı sosyolojik bir hayatın ancak şu üç saç ayağı üzerine kurulabileceğini bildiriyor. **a) Bireysel görevler.. b) Toplumsal görevler.. c) Dinî**

ve medeni kurumlar çatısı altında toplanmak.. Ayetin başarı manasındaki bu oluşlara rahmet demesi de başlı başına ontolojik bir mucizedir.

12. 12. 2013
Bahaeddin Sağlam